

РОЗШИРЕНИЙ ПЛАН ЛЕКЦІЙ

з дисципліни «ІСТОРІЯ УКРАЇНИ ТА УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ»

Лекційних годин - 30

Викладач – Федорова А.І.

СЕМЕСТРОВИЙ МОДУЛЬ 1

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1.

Тема 1. Історія України з найдавніших часів до XVIII ст.

Лекція 1. Вступ до курсу «Історія України та української культури». Первісне суспільство і перші державні утворення на території України

Предмет і завдання курсу «Історія України та української культури». Джерела вивчення історії та культури України.

Початок формування людської цивілізації на території України. Трипільська культура.

Скіфо-сарматська доба та античні міста-держави Північного Причорномор'я: історія та культура.

Східні слов'яни в I – IX ст. Основні теорії етногенезу слов'ян. Розселення і заняття, еволюція суспільного устрою, побут, звичаї, вірування.

Лекція 2. Київська Русь

Державотворчі процеси у східних слов'ян. Передумови утворення та теорії походження Київської Русі.

Основні етапи розвитку Давньоруської держави.

Політичний та соціально-економічний розвиток Київської Русі.

Історичне значення Київської Русі та її роль у формуванні української нації.

Давньоруська культура. Від язичництва до впровадження християнства. Хрещення та його соціально-політичні та культурні наслідки.

Лекція 3. Роздроблення Русі. Галицько-Волинська держава

Причини та наслідки феодальної роздробленості.

Київське, Чернігівське, Переяславське князівства.

Галицько-Волинська держава – спадкоємниця державних та соціокультурних традицій Київської Русі.

Боротьба Русі проти монголо-татарської навали. Південно-західні руські князівства під гнітом Золотої Орди.

Давньоруська культура періоду феодальної роздробленості.

Лекція 4. Українські землі у складі Литви та Польщі (XIV-XVI ст.) Виникнення українського козацтва (XIV – ст. XVII ст.)

Приєднання українських земель до Великого князівства Литовського. Велике князівство Литовське як форма поліетнічної держави литовців, українців, білорусів. Польська експансія на українські землі наприкінці XIV – на початку XV ст. Польсько-литовська боротьба за українські землі: від Кревської до Люблінської унії.

Запорозьке козацтво у вітчизняній та зарубіжній історіографії. Передумови виникнення та джерела формування козацтва. Запорозька Січ: військовий та адміністративний устрій. Формування органів влади та управління.

Формування української народності.

Культура України другої половини XIV – першої половини XVII ст. Рух Реформації в Європі та його вплив на українських землях. Берестейська унія. Православні братства.

Лекція 5. Українська національна революція (1648-1676 рр.). Створення української козацької держави

Причини, характер, рушійні сили та періодизація національної війни.

Розгортання національно-визвольної війни (лютий 1648 – серпень 1657 рр.).

Формування української козацької держави - Гетьманщини.

Громадянська війна та поділ козацької України на два гетьманства (вересень 1657 – червень 1663 рр.)

Боротьба за возз'єднання Української держави (вересень 1663 – вересень 1676 рр.). Петро Дорошенко.

Історичне значення національно-визвольної війни та її відображення в літературі та мистецтві.

Лекція6. Українські землі під владою Російської імперії наприкінці XVII – XVIII ст. Ліквідація козацької державності

Мазепа, П. Орлик.

Колоніальна політика Московського царства (Російської імперії) щодо України у XVIII ст.

Ліквідація автономного устрою Лівобережної України та Слобожанщини. Руйнування Запорозької Січі. Доля козаків.

Українська культура другої половини XVII-XVIII ст. «Козацьке барокко».

Лекція7. Правобережні і західноукраїнські землі в останній чверті XVII – XVIII ст. Заселення Південної України.

Соціально-економічне та політичне становище правобережних та західноукраїнських земель. Бахчисарайський та Карловицький мир. Правобережжя в роки Північної війни. Відновлення влади Речі Посполитої.

Правобережна Україна у складі Польщі. Гайдамацький та опришківський рух.

Поділи Речі Посполитої та їх наслідки для українських земель.

Заселення і економічне освоєння Півдня України. Заснування нових міст. Типи колонізації. Місто Одеса (Кочубеїв-Хаджибей-Одеса). Роль Чорноморського козацтва в штурмі Хаджибею та заснуванні Одеси.

СЕМЕСТРОВИЙ МОДУЛЬ 2

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2.

Тема 2. Історія України XIX – XXI ст.

Лекція8. Українські землі під владою Російської та Австрійської імперій у першій половині XIX ст.

Адміністративно-територіальний поділ українських земель в складі Російській імперії. Особливості соціально-економічного розвитку в Лівобережній, Слобідській та Південній Україні.

Неукраїнські визвольні рухи на території України в першій половині XIX ст.

Початок українського національного відродження в Україні. Кирило-Мефодіївське товариство.

Західноукраїнські землі в першій половині XIX ст. «Руська трійця».

Провідні тенденції в культурному та освітньому процесі.

Лекція9. Українські землі в другій половині XIX – початку XX ст. Реформи 1860-1870-х рр. в Російській імперії та Україна. Соціально- економічний розвиток.

Реформи 1860-1870-х рр. В Російській імперії та Україна.

Український національно-визвольний рух у другій половині XIX ст. Громадівський рух.

Утворення політичних партій та рухів.

Соціально-економічне і політичне становище українських земель на початку XX ст. Україна в роки першої російської революції 1905-1907 рр. Українські землі в роки Першої світової війни. Національно-визвольний рух в умовах війни.

Українська культура кінця XIX - початку XX ст. Модерн. Реалізм.

Лекція 10. Боротьба за відновлення державності України (1917-1920 рр.)

Лютнева революція в Росії та її вплив на Україну.

Створення Центральної Ради та проголошення автономії України.

Проголошення УНР. Війна Радянської Росії проти УНР. Четвертий Універсал Центральної Ради.

Українська держава часів гетьмана П. Скоропадського.

Українська Народна Республіка за доби Директорії. Проголошення ЗУНР.

Боротьба за владу в Україні в 1919 – 1920 рр. Проголошення УСРР (УРСР). Встановлення радянського режиму в Україні.

Культурна політика Центральної Ради, Гетьманщини, Директорії. В.Вернадський і Україна.

Лекція 11. Міжвоєнний період в історії українського народу

УСРР напочатку 20-х років. Міжнародне і внутрішнє становище. НЕП. Створення СРСР.

Соціально-економічні перетворення в радянській Україні. Індустріалізація. Колективізація. Голодомор 1932 – 1933 рр. та його наслідки. Процес формування тоталітарного режиму в СРСР.

Національно-культурне будівництво. Політика коренізації. «Розстріляне відродження».

Західноукраїнські землі у 20 – 30-ті роки. Українські землі у складі Польщі, Румунії, Чехословаччини.

УСРР напочатку 20-х років. Міжнародне і внутрішнє становище. НЕП. Створення СРСР.

Соціально-економічні перетворення в радянській Україні. Індустріалізація. Колективізація. Голодомор 1932 – 1933 рр. та його наслідки. Процес формування тоталітарного режиму в СРСР.

Національно-культурне будівництво. Політика коренізації. «Розстріляне відродження».

Західноукраїнські землі у 20 – 30-ті роки. Українські землі у складі Польщі, Румунії, Чехословаччини.

Лекція 12. Україна в роки Другої світової війни (1939-1945 рр.)

Українське питання в міжнародній політиці напередодні Другої світової війни.

Напад фашистської Німеччини на СРСР. Оборонні бої на території України у 1941 – 1942 рр. Причини поразок Червоної армії на початку війни.

Окупаційний режим в Україні (1941 – 1944 рр.). Рух опору проти німецько-фашистського режиму на території України.

Завершення Другої світової війни. Внесок Українського народу в перемогу над фашизмом.

Національна та культурна політика СРСР в роки війни.

Лекція 13. Розвиток УРСР у 1945-1985 рр.

Україна в повоєнне десятиріччя (1945 – 1955 рр.). Повоєнні адміністративно-територіальні зміни. Зовнішньополітична діяльність УРСР. Особливості відбудови народного господарства. Радянізація західних областей республіки. Рух опору до радянського режиму. Операція “Вісла”. Культурно-ідеологічні процеси в Україні.

Соціально-економічний розвиток України (1956 – 1985 рр.). Проблеми розвитку народного господарства. Економічні реформи 60-х рр. та причини їх згорання. Посилення застійних явищ в соціально-економічному житті республіки.

Суспільно-політичне життя в Україні (1956 – 1985 рр.). Хрущовська “відлига”. Наростання кризи в суспільно-політичному житті. Шістдесятники. Дисиденти. УГГ та її діяльність

Освіта, наука і культура.

Україна в повоєнне десятиріччя (1945 – 1955 рр.). Повоєнні адміністративно-територіальні зміни. Зовнішньополітична діяльність УРСР. Особливості відбудови народного господарства. Радянізація західних областей республіки. Рух опору до радянського режиму. Операція “Вісла”. Культурно-ідеологічні процеси в Україні.

Соціально-економічний розвиток України (1956 – 1985 рр.). Проблеми розвитку народного господарства. Економічні реформи 60-х рр. та причини їх згорання. Посилення застійних явищ в соціально-економічному житті республіки.

Суспільно-політичне життя в Україні (1956 – 1985 рр.). Хрущовська “відлига”. Наростання кризи в суспільно-політичному житті. Шістдесятники. Дисиденти. УГГ та її діяльність

Освіта, наука і культура.

Лекція 14. Україна і процес перебудови в СРСР (квітень 1985 – серпень 1991 р.)

Головнічинники, що зумовили процес перебудови.

Піднесення національно-визвольного руху.

Формування багатопартійності в Україні. Народний Рух України.

Суверенізація УРСР; відновлення незалежності України.

Лекція 15. Розвиток незалежної України (від 1991р. до сучасності)

Розвиток Української держави в роки незалежності

Політичний розвиток України. Прийняття Конституції України.

Соціально-економічна ситуація в Україні в роки незалежності.

Українське питання в світі та трансформація концепції зовнішньополітичного курсу за часи незалежності.

Постмодернізм на сучасна українська культура.